

بیرخستنه وه یهك
له چۆنیته دهستنویژ و نویژی
پیغه مبهەر ﷺ

نووسینی
شیخ علي بن حسن بن علي
وهرگیرانی
ماموستا عدنان بارام

=====

له بئاوکراوهکانی سایتی بهههشت

www.ba8.org

هه میشه لهگه ئمان بن بۆ به رهه می نوی

=====

تیبینی : مافی بئاوکردنه وهی بۆ هه موو موسلمانیکه به مهرجی وه کو خوی
بلاوی بکاته وهو دهستکاری نه کریت

شوکرو ستایشی بیّ پایان بۆ پەروردگاری هه موو جیهان ، و دروود و سهلامیش له سهر سهروهی پیغه مبهراڤ بیّت ﷺ ، و ئەهل و بهیت و یار و یاههراڤی بهگشتی ، پاش ئەوهش :

برای موسلمان : خوی پەروردگار من و تۆش چاو پۆشنگات له ئایینه پیروژهکە ، ئەمە ی که له بهردهستت دایه بیرخستنه وه یه کی فیهی یه ، کورته یه که سه بارهت به چۆنیتی دهستنوێژ و نوێژی پیغه مبهراڤ ﷺ ، پیویستت پیی ده بیّت له ژیاڤی پۆزانهت دا ، بیّ ئەویش ناتکریت ، ئەو شتانه م تیدا کۆکردونه ته وه که به لگه ی (صحیح) یان له سهره ، به شیوه یه کی ئاسان وسووک ، به شیوه یه کی تیگه یشتن لیی ئاسان بیّت بۆ موسلمانان بهگشتی ، هه ولّی ئەوهش دهدهم دووریم له هینانه وه ی به لگه کان به که می نه بیّت : له و بابه تانه نه بیّت که زانا یان تیایدا بۆچونی جیاوازیان هه یه ، چونکه هینانه وه ی به لگه کان هۆکاری درێژبوونه وه ی بابته کهن ، ئەوهش پیچه وانه یه له گه لّ ئەم کورته خنجیلانه یه ، به لّام بابته کهانی تری نووسراوه که م - مه به ستم : ئەو بابته کهانی که زانا یان تیایدا جیاوازیه کی وایان نی یه - به لگه کاڤیان نا هینمه وه ، له بهر پوون و ئاشکرا ییان ، و که می خیلاف تیا یان دا ، جا به پشستیوانی خوی پەروردگار ده لّیم :

نوێژ

۱ - نوێژگه رپوو له قیبله ده کات - که که عبه ی پیروژه - به وه ستانه وه ، به هه موو له شیوه وه له هه ر کوئییه ک بیّت (۱) ، له گه لّ بوونی نیه تی کردنی ئەو نوێژه ی که ئەیه وئی ئەنجامی بدات له دلّدا ، له رپووی هوکمه وه : ئایا نوێژه که فه رزه یان سوننه ته ، له رپووی کاتیشه وه : ئایا نوێژه که نوێژی به یانیاڤه ، یان نوێژی نیوه پۆیه ، یان نوێژه کهانی تره ، ناشبی نیه ته که ی به زمان بلّیت له بهر وارد نه بوون و نه سه لماندن ی ئەو کرداره له پیغه مبهراڤ خواوه ﷺ ، له گه لّ داناڤی سوتره یه ک له پیشیدا (۲) ، به تاک نوێژه که ی ئەنجام بدات یان پیش نوێژ بیّت بۆ که سانی تر (واته : إمام) له م کرداره شی شوین که وته ی ووته ی پیغه مبهراڤ خوا ده بیّت ﷺ که فرموویه تی : " لا تصل إلا إلى ستره ، ولا تدع أحداً يمر بين يديك ... " (۳) ، واته : نوێژ مه که ئیلا رپووه و سوتره یه ک نه بیّت ، پڤگه ش به که س مه ده به بهردهستتدا تیپه ر بیّت

۲ - پاشان ته که بیره ی ئیحرام داده به ستیت به وه ی که ده لّیت : (الله أكبر) ، له گه لّ تیروانینی بۆ شوینی سوژده که ی ، له کاتی ووتنی ته که بیره ی ئیحرام هه ردوو دهستی به رزه که ته وه تاکو ئاستی شانه کهانی ، یان تاکو ئاستی گوێکاڤی ، هه ردوو شیوه که ش وارد و سه لمینراوه له پیغه مبهراڤ خواوه

(۱) جگه له کاتی ترس و نه خو شیدا به پیی توانا ده بیّت .

(۲) سوتره : شتی که نوێژگه ر له پیش خویدا دایه نات ، له دووری پڤره و ی شه کی ک ، له شوینی سوژده که یه وه .

(۳) رواه ابن خزيمة بسند جيد .

ﷺ ، پاشان دهسته راستی له سهر دهسته چه پی له سهر سنگی داده نیت ، هه ره کو چۆن لهو
فهرمووده یه دا وار دبووه که (أبو دود و ابن خزيمة وأحمد) به سه نه دیکی (صحیح) دهیگیرنه وه ،
ئه وه فهرمووده یه ش که پیچه وانیه ی ئه م فهرمووده یه بیت ئه و (صحیح) نیه .

۳ - پیوستیشه له سهر نویژگهر بیرى له لای نویژه که ی بیت (واته : خشوعی هه بیت) چاوه کانیشی
به ئاسماندا نه گیریت ، و به لای راست و چه پدا چاوه نه گیریت ، له بهر نه هی کردنی پیغمبه رى خوا
ﷺ له هه موو ئه مانه .

۴ - پاشان نویژه که ی دهست پی دهکات به یه کیک له و زیکرانه ی که واردن له پیغمبه رى خواوه
ﷺ له وانیه ش پیغمبه رى خوا ده یفه رموو : " سبحانک اللهم وبحمدک وتبارک اسمک ، وتعالی جددک ، ولا
إله غیرک " ، یان هه ر زیکرکی تر جگه له م زیکره .

۵ - پاشان په نا ده گریت به خوا ی په ره ر دگار له خراپه ی شهیتانی ده رکراو له په حمه تی خوا (وته
بلى : أعوذ بالله من الشيطان الرجيم ، یان هه ر یه کیک له و شیوه یانه ی که له سوننه تدا هاتوون) ، و
پاشان ده لیت : (بسم الله الرحمن الرحيم) ، سوننه تیشه به بى دهنگی (بسم الله) بکات له و نویژانه ی
که دهنگیان تیادا به رز ده کریته وه ، چونکه فهرمووده (صحیح) هکان ئه وه مان بو ده سه لمینن له
پیغمبه رى خواوه ﷺ ، و هاوه له به ریزه کانی - په زای خوا له هه موویان بیت .

۶ - پاشان سوره تی ﴿ الفاتحة ﴾ به ته واوی ده خوینیته وه - که (بسم الله) ش ئایه تیکه لى ی - ،
سوننه تیش وایه ئایه ت جیا له یه ک بیانخوینى ، به شیوه یه که له کو تایی هه موو ئایه تیک بوه ستى
(۴) .

۷ - پاشان ئه وه نده ی که له توانایدا یه له گه ل سوره تی ﴿ الفاتحة ﴾ دا قورئانی پیروژ ده خوینیته وه ،
سوننه تیش وایه له پکاتی یه که مدا زیاتر دریژی بکاته وه تا کو پکاتی دووه م .

۸ - پى پى دراویشه له شه ر عدا بو ئه و که سانه ی که له پشت پیشنویژه وه نویژ ده که ن
(واته : المقتدي و المأموم) ئه گهر پیشنویژ خویندنه که ی له لا تیکه ل بوو بوى راست بکاته وه ، یان له
کاتیکدا ئایه ته کانی له لا تیکه ل ده بیت ، چونکه ئه م کرداره پرووی داوه بو پیغمبه رى خوا ﷺ له
گه ل هاوه له به ریزه کانی - په زای خوا یان لى بیت - (۵) .

۹ - که نویژگهر له خویندنه وه ی قورئان ده بیته وه ، ساتیکی که م بى دهنگ ده بیت ، پاشان دوو
دهستی به رز ده کاته وه ، و (الله أكبر) دهکات ، پاشان کرپنووش ده بات به شیوه یه که تا کو له شى له

جوولہ دہکەوێ ، و دەستەکانی لە سەر ئەژتۆکانی دادەنێت و لیانی تووند دەکات ، لە گەڵ
 بلاوکردنەوێ پەنجەکانی لە یەکتەر وەکو ئەوێ بۆ ئەژتۆکانی گرتبێ ، پشتیشی درێژ و پان
 دەکاتەوێ ، و سەریشی لە ئاستی پشتی دادەنێت بەشیوەیەک نە نزمتری کردبێتەوێ لە ئاستی پشتی
 نەش بەرزتری کردبێتەوێ ، بەلکو لە ئاستی پشتی دەیوەستێت .

۱۰ - وێ لە کێنووشەکانیدا دەلێت : (سبحان ربی العظیم) ، یان هەر زیکرێکی تر کە لە پیغەمبەری
 خواوە ﷺ واردو ، و سەلمێنراوێت ، ئەوێ سێ جار یان زیاتر ، وێ ناشێ نوێژگەر لە کێنووش و
 سوژدەکانیدا قورئانی پێرۆز بخوێنێت .

۱۱ - پاشان هەڵدەسێتەوێ لە کێنووشەکە ، لە کاتی هەستانەوێکەشی دەلێت : (سمع الله لمن حمد
) لە گەڵ بەرزکردنەوێ هەردوو دەستی ، کە پادەوێستێت و پێک دەبێتەوێ ، دەلێت : (ربنا و لك
 الحمد) ، یان هەر زیکرێکی تر کە لە پیغەمبەری خواوە ﷺ واردو ، و سەلمێنراوێت (۶)

۱۲ - پاشان خۆی بەردەداتەوێ بۆ سوژدە بردن ، بەشیوەیەک دەستەکانی پێش ئەژتۆکانی بخاتە
 سەر زەوی ، لە بەر ئەو فەرموودەیی کە پیغەمبەری خوا ﷺ تیایدا فەرموویەتی : " إذا
 سجد أحدكم فلا يبرك كما يبرك البعير ، وليضع يديه قبل ركبته " (۷)

واتە : ئەگەر هەریەک لە ئێوە سوژدە ببرد ، با وەکو ووشتر نەکات ، بەلکو دەستەکانی پێش
 ئەژتۆکانی بخاتە سەر زەوی .

ئەو فەرموودانەش کە پێچەوانەی ئەمەبن (ضعیف) ن و کاریان پێناکرێت .

۱۳ - پاشان سوژدە دەبات ، و متمانە دەکاتە سەر ناو لەپەکانی بە کراوێی ، و لە گەڵ بەیەکەوێ
 لکاندنی پەنجەکانی هەردوو دەستی ، و پووکردنیان لە قیبلە ، بەلکەنیشی نالکێنێت بە زەویەوێ ،
 لەبەر بوونی نەهی لەو کردارە ، و نیوچاوان و لووتی لە زەوی جێگر دەکات لە گەڵ هەردوو چۆکەکانی
 ، لە گەڵ چەقاندنی پەنجەکانی بە زەوی دا ، و دەلێت : (سبحان ربی الأعلى) سێ جار یان زیاتر .

۱۴ - پاشان سەر بەرز دەکاتەوێ و (الله أكبر) دەکات ، تاکو جەستەیی لە جوولە دەکەوێت ، پێی
 چەپی پادەخات و لە سەری دادەنیشێت ، پێی راستیش بە زەویدا دەچەقێنێت ، لەم دانیشتنەشی
 دەلێت : (رب اغفر لي) و دووبارەشی دەکاتەوێ .

۱۵ - پاشان جارێکی تر (الله أكبر) دەکات و دەچێتە سوژدە دوو مەوێ ، هەموو ئەو شتانەش
 تیایدا دووبارە دەکاتەوێ کە لە سوژدەیی یەکەمدا کردوویەتی .

۶ - هەندێکیان ووشەی (الشکر) ی بۆ زیاد دەکات کە چی هیچ بنەواوەکی نییە .

۷ - صحیح الجامع : ۶۰۹

۱۶ - پاشان دانیشتنیکی کهم داده نیشی که پیی دهوتریت (جلسه الإستراحة) ، دواى ئه وه هه لده سیته وه به متمانه کردنی له سهر دهسته کانی که به سترون وه کو دهسته کانی هه ویر شیل ، ئه وه ش پیچه وانه ی ئه وه بیت ، سه نه دی هیچیان (صحیح) نی یه .

۱۷ - له پکاتی دووه میشدا هه موو ئه وانه ئه نجام ده دات که له پکاتی یه کهمدا ئه نجامی دابوو ، به لام زیکری ده ست پیکردنی نویژ دووباره ناکاته وه .

۱۸ - که له پکاتی دووه م ده بیته وه ، به و شیوه داده نیشیت که له خالی (۱۴) دا پوون کراوه ته وه ، که پیی دهوتریت (الإفتراش) ، و دهستی راستی له سهر پان و ئه ژنوی راستی دادنیت ، دهستی چه پیشی ده کاته وه له سهر پان و ئه ژنوی چه پیی داده نیت ، په نجه کانی دهستی راستی ده به ستیت ، و په نجه گه وره شی له سهر په نجه ی ناوه راستی (واته : په نجه ی هه لمه قووته) داده نیت ، و په نجه ی شایه تومانی پوو ده کات له قیبله و چاویشی تی ده برپیت ، و ده یجولینیته وه پیی ده پارپیته وه له سهره تای ته حیات خویندنه که ی تا کو کۆتایی ، له بهر جیگر بوون ، و وارد بوونی ئه م کرداره له پیغه مبهری خواوه ﷺ ، هه روه کو چۆن (وائل) ی کورپی (حجر) ﷺ بۆی گیراوینه ته وه ، فه رموده که شی (أبو داود و النسائي و أحمد) لییه وه ده یگیرنه وه ، و (ابن خزيمة و ابن حبان) و جگه له مانیش به (صحیح) ی داده نین ، ئه وه ش پیچه وانه ی ئه مه بیت ئه و (شاذ) ه ، چونکه پیچه وانه ی یه کیك له گیره ره وه کانی هه مان فه رموده یه ، وه پیچه وانه بوونه وه شه له گه ل که سیکی ئه ولاتر له خوی .

۱۹ - ته حیاته که شی به بی دهنگی ده خوینیته وه ، چه ند شیوه یه کیشی هه یه له وانه : " التحیات لله والصلوات والطبیات ، السلام علی النبی ورحمة الله وبرکاته ، السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین ، أشهد أن لا إله إلا الله ، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله " .

۲۰ - پاشان سه لاوات ده دات له سهر پیغه مبهری خوا ﷺ به یه کیك له و شیوانه ی که له پیغه مبهری خواوه ﷺ وارد بووه ، له وانه ش : " اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد ، وبارک علی محمد وعلی آل محمد ، کما صلیت وبارکت علی إبراهیم وعلی آل إبراهیم ، إنک حمید مجید " * .

۲۲ - ئه گهر نویژه که ی دوو پکاتی بوو ئه و ئه و سه لام ده داته وه - هه روه کو ئه وه ی که دیت - ئه گینا (الله اکبر) ده کات و هه لده ستیته وه بۆ پکاتی سی یه م و دهسته کانی بهرز ده کاته وه ، له م پکاته و له پکاتی

* ئه م سه لاواته یان هه ر سه لاواتیکی تر بخوینه که له سوننه ت دا هاتبی ، وهک : " اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد کما صلیت علی إبراهیم وعلی آل إبراهیم إنک حمید مجید اللهم بارک علی محمد وعلی آل محمد کما بارکت علی إبراهیم وعلی آل إبراهیم إنک حمید مجید " (وه رگتیر) .

چواره می‌ش دا چی له رِکاتی دووه‌دا ئه‌نجام داوه تیا‌ی‌اندا ئه‌نجامی ده‌دات ، پی‌ویستی‌شه له هه‌موو رِکاتی‌کدا سوره‌تی (الفاتحة) بخوینیت

۲۳ - پاشان داده‌نیشت بۆ خویندنه‌وه‌ی ته‌حیاتی کۆتایی ، چیشی له ته‌حیاتی یه‌که‌دا ئه‌نجام‌دای لیره‌شدا ئه‌نجامی ده‌دات ، به‌لام شیوه‌ی دانیشتنه‌که‌ی به‌شیوه‌ی (التورک) ده‌بی‌ت ، که بریتی یه : له دانانی پی‌ی چه‌پی له ژیر قاجی راستی که چه‌قاندوویه‌تی به‌زه‌ویدا ، پاشان ته‌حیات ده‌خوینیت و سه‌لاواتیش ده‌دات له سه‌ر پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ ، به‌و شیوه‌یه‌ی که له خالی (۱۸) هه‌ (۱۹) هه‌ (۲۰) دا روونمانکردۆته‌وه ، پاشان په‌نا ده‌گریت به‌ خوای په‌روه‌ردگار له چوار شت ئه‌وه‌ش به‌م شیوه‌یه : " اللهم إني أعوذ بك من عذاب جهنم ، ومن عذاب القبر ، و من فتنة الحيا والممات ، ومن شر فتنة المسيح الدجال " ، پاشان هه‌ردوعاو پارانه‌وه‌یه‌کی به‌دل بی‌ت ده‌یکات

۲۴ - پاشان سه‌لام ده‌داته‌وه بۆ کۆتایی هی‌نان به‌ نوێژه‌که‌ی ، به‌ یه‌کێک له‌م شیوانه‌ی خواره‌وه :
(أ) (السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته) به‌لای راستدا ، و (السلام علیکم ورحمة الله) به‌لای چه‌پدا .
(ب) هه‌مان شیوه‌ی یه‌که‌م به‌ لابر‌دن (وبرکاته) له سه‌لامی یه‌که‌م دا ، جگه‌ له‌م دوو شیوه‌یه‌ش شیوه‌ی تر وارده له پی‌غه‌مبه‌ری خواوه ﷺ .

تییینی : نوێژگه‌ری به‌ریز : ئه‌وه بزانه که نوێژی پیاو و ژن هیچ جیاوازیه‌کیان له نێواندا نیه ، له به‌ر گشتیتی ئه‌و فه‌رمووده‌یه‌ی که پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ تیا‌یدا فه‌رموویه‌تی : " إنما النساء شقائق الرجال " (۸) ، واته : ژنان هاوشان و برای پیاوان . ئیلا مه‌گه‌ر جیاوازیه‌ک به‌ پی‌ی فه‌رمووده‌ی (صحیح) ی پی‌غه‌مبه‌ری خوا بی‌ت ﷺ (۹) .

=====

❖ ده‌ست‌نویژ ❖

۱ - ده‌ست‌نویژ بریتیه : له به‌کار هێنانی ئاوی پاک به‌سه‌ر چه‌ند ئه‌ندامی‌کی دیاری کراودا ، که خ‌وای په‌روه‌ردگار دیاری کردوون ، و پێغه‌مبه‌ری خواش ﷺ بۆی پوون کردووینه‌ته‌وه ، خ‌وای په‌روه‌ردگار فه‌رموویه‌تی : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ ﴾ (سورة المائدة : ٦) .

واته : ئه‌ی ب‌پ‌واداران ئه‌گه‌ر هه‌ستان بۆ نویژ ، ئه‌وا پ‌وومه‌ت‌تان بشوه‌ن له‌گه‌ڵ هه‌ردوو ده‌ستان تاكو ئانیشه‌كانتان ، و ده‌ستیش به‌هێنن به‌سه‌رتاندا ، و قاچه‌كانیشه‌تان تاكو قاچه‌په‌قه‌تان بشوه‌ن .
وه پێغه‌مبه‌ری خواش ﷺ فه‌رموویه‌تی : " لَا تُقْبَلُ صَلَاةٌ أَحَدِكُمْ إِذَا أَحْدَثَ حَتَّى يَتَوَضَّأَ " (متفق علیه) .

واته : نویژی هه‌یج یه‌كێك له‌ ئێوه درووست نیه ، ئه‌گه‌ر ده‌ست‌نویژه‌که‌ی به‌تال بووه‌وه ، تاكو جاریکی تر ده‌ست‌نویژه‌که‌ی نه‌شواته‌وه .

۲ - **موس‌لمانی به‌ریز** : ئه‌گه‌ر هه‌ستای بۆ ده‌ست‌نویژ ش‌وشتن ئه‌وا نیازی ئه‌و کاره له‌ د‌لت‌دا به‌هێنه ، ب‌ی ئه‌وه‌ی به‌ زمان ب‌ی‌لییت ، له‌ به‌ر نه‌هاتن و و‌ارد نه‌بوونی به‌لگه له‌ پێغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ له‌ سه‌ر ئه‌و کاره ، پاشان ناوی خوا به‌هێنه‌و ب‌لێ : (بسم الله) ، له‌به‌ر ئه‌و فه‌رمووده‌یه‌ی که پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ت‌یایدا فه‌رموویه‌تی : " لَا وَضُوءَ لِمَنْ لَمْ يَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ " (صحيح الجامع : ٧٤٤٤) .
واته : ده‌ست‌نویژه‌که‌ی ته‌واو نیه ئه‌و که‌سه‌ی که (بسم الله) نه‌کات له‌ سه‌ره‌تای دا .

۳ - پاشان هه‌ردوو ده‌ست س‌ی جار بش‌وه ، و پاش ئه‌وه‌ش س‌ی جار ئاو ب‌ده به‌ ده‌مت‌دا (المضمضة) ^(١) ، پاشان س‌ی جار ئاو به‌ لووت‌دا ب‌ده (الاستنشاق) ^(٢) و هه‌ل‌یشی م‌ژه ، ئه‌م کرداره‌ش به‌ده‌ستی راست ده‌ب‌یت ، و له‌ هه‌موو جاری‌کیش دا هنگی بکه‌وه (الإستنثار) ^(٣) ، که ئه‌مه‌شیان به‌ده‌ستی چه‌پ ئه‌نجام ده‌در‌یت ، هه‌موو ئه‌مانه‌ش له‌ پێغه‌مبه‌ری خواوه ﷺ و‌اردن و سه‌لم‌ین‌راون .

۴ - پاشان پ‌وومه‌ت‌ت س‌ی جار بش‌وه ، س‌وننه‌ت‌یشه بۆ پ‌یاوان به‌ه‌وی په‌نجه‌کانیان‌ه‌وه ئاو بکه‌ن به‌ناو پ‌یشیان‌دا (التخليل) ^(٤) ، پاشان س‌ی جار هه‌ردوو ده‌ست تا ئانیشه‌کانت بش‌وه .

(١) (المضمضة) : بریتیه له‌ ش‌وشتنی ده‌م و ت‌یوه‌ردانی ئاو ت‌یایدا .

(٢) (الاستنشاق) : گه‌یاندنی ئاو به‌ ناوه‌وه‌ی لووت ، له‌ گه‌ڵ هه‌لم‌ژینی بۆ سه‌ره‌وه‌ی .

(٣) (الإستنثار) : بریتیه له‌ ده‌رکردنه‌وه‌ی ئاوی ناو لووت د‌وای هه‌لم‌ژینی .

(٤) (التخليل) : بریتیه له‌ گه‌یاندنی ئاو بۆ ب‌نه‌وه‌ی پ‌یش .

۵ = پاشان جاريك ههردوو دهستت به سهر هه موو سهرتدا بهينه ، له بهر ئه و ئايه ته پيرۆزه ي كه خواي پهروه ردگار تيايدا فهرموويه تي : ﴿ وَامْسَحُوا بِرُؤُوسِكُمْ ﴾ ، پيغه مبهري خواش ﷺ چوني تي ئه م دهست به سهردا هينانه ي بو پوون كر دووينه ته وه ، ههروه كو چون (عبدالله) ي كوري (زيد) ﷺ لي يه وه بوي گير اوينه ته وه : " أَنْ النَّبِيَّ ﷺ مَسَحَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ فَأَقْبَلَ بِمَا وَادْبِرَ ، بَدَأَ بِمُقَدَّمِ رَأْسِهِ ثُمَّ ذَهَبَ بِمَا إِلَى قَفَاهُ ، ثُمَّ رَدَّهُمَا إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي بَدَأَ مِنْهُ " (متفق عليه) .

واته : پيغه مبهري خوا ﷺ كه دهستي هينا به سهريدا له پيشه وه دهستي پيكر تاكلو كوتايي ، واته له پيشه وه ي سهر ي دهستي پيكر تاكلو گه ياندني به پشتي سهر ي ، پاشان گه راندينه وه بو ئه شوينه ي كه ليه وه دهستي پيكر دبوون .

۶ = پاشان دهست بهينه به گوياكانت دا ، حوكمه كه شيان هه مان حوكمي سهره ، چونكه به شيكن لي .

له پيغه مبهري خواوه ﷺ وارد و سه لمي نراوه كه فهرموويه تي : " الْأَذْنَانِ مِنَ الرَّأْسِ " (صحيح الجامع : ۲۷۶۲) ، واته : گوياكان به شيكن له سهر .

۷ = پاشان ههردوو پي ت سئ جار بشووه ، سوننه تيشه په نجه تووته ي دهستي چه پت بخه يته ناو په نجه كاني پي ته وه له كاتي شووشتنيادا (التدليك) ، چونكه له پيغه مبهري خواوه ﷺ وارد و سه لمي نراوه كه ئه و كار ه ي ئه نجام داي .

۸ = ئا به م شيويه هه مووي به ته رتيب (الترتيب) و يه كه له دواي يه كه پي كه وه (المواالاة) ئه نجام ده ده يت ، و (المواالاة) تيش بري تيه له : به دواي يه كدا شووشتني ئه ندامه كاني ده ستنويژ بي ئه وه ي ماوه يه كي فراواني ان بكه وي ته نيوان شووشتني ئه ندامي ك له گه ل ئه ندامه كه ي تر دا ، سوننه تيش وايه له هه موو ئه مانه دا به ئه ندامي راسته ده ست پي بكه يت ، له بهر ئه و فهرمووده يه ي كه دايكه (عائشة) - په زاي خواي لي بيت - بومان دوگيري ته وه : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُحِبُّ التَّيَامُنَ فِي تَعْلَاهُ ، وَ تَرْجَلَهُ ، وَ طَهْرَهُ ، وَ فِي شَأْنِهِ كُلِّهِ " (متفق عليه) .

واته : پيغه مبهري خوا ﷺ هه ز ي له راسته بوو ، له پيلاوكر دنه پي ، و له پرچ داهي نان ، و له خو پاكر دنه وه كاني ، و له هه موو كر دار ي كدا .

۹ = سوننه تيش وايه ئا و كه م به كار بهي نريت ، و زياد په وي تي دا نه كر ي ت ، ئه نجام داني كر داره كاني ده ستنويژ يه كجار يه كجار ، و دوو جار دوو جار ، و سئ جار سئ جار يش له پيغه مبهري خواوه ﷺ وارد و سه لمي نراون (رواه البخاري) .

۱۰ - **موسلمانی بهریز** : سوننه تیش وایه - دواى ته واکردنى دهستنویره کهت - نه م زیکره بلیت : " أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ ، ثُمَّ تَصَلِّي رَكَعَتَيْنِ ، دُونَ أَنْ تُحَدِّثَ بِمَا نَفْسُكَ " (رواه مسلم) .

واته : شایه تی ددهم که هیچ خویه که نیه شایسته ی پرستن بیت ئیلا (الله) نه بیت ، وهیچ که سیکیش نیه شایسته ی شوین که وتن بیت ئیلا پیغه مبهری خوا نه بیت ﷺ (محمد) یش بهنده ونیراوی خوی پهره دگاره ، پاشان دوو رکات نویره دهکات ، که نویره دهست نویره پی دهووتریت . وه له سوننه تدا چنده ها زیکی تری پاش دهستنویره له پیغه مبهروه وه ﷺ واردن .

کوتایی :

برای موسلمان :

هر نه وهندهم پیکرا سوننه له سوننه ته کان پیغه مبهری خوا ﷺ بخمه پوو ، له چونیته دهستنویره و نویره که ی ، بۆ نه وهی پوون بیت له لای توی بهریز ، بۆ نه وهی شیوه که ی له میشتدا بیت ، هر وه که نه وهی له پیش چاوتدا بیت و به چاوی خۆت ببینی - إن شاء الله - جا نه گهر تو به شیوه یه کی نزیك له م شیوه یه ی پیغه مبهری خوا ﷺ نویره کهت نه نجامت دا ، نه واکارم له خوی پهره دگار نویره وه مو کرده وه چاکه کانت لی وه گریت ، چونکه به و کرده وهت نه و فرموده یه ی پیغه مبهری خوات ﷺ به جیهیناوه که فرموده یه تی : " صَلُّوا کَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي " (۱۰) .

واته : نویره کانتان نه نجام بدن هر وه کو چۆن منتان بینوه نویره نه نجامی ددهم .

له نووسینی : (أبو الحارث علي بن حسن بن علي) ، له پۆزی پینجه می مانگی (صفر) ی خیر

له سالی چواره م پاش هه زار و سه د له کۆچی پیغه مبهر ﷺ ، له (الزرقاء) له (الأردن) .

له وهگرانی : باوکی عبدالله که لاری - له سالی ۱۴۲۵ له کۆچی پیغه مبهری خوا ﷺ له

مه که وه بۆ مه دینه ، له (که لار - کوردستان - العراق) .

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين .

=====

WWW.BA8.ORG